

ÉNEK-ZENE

1-4. évfolyam

Célok és feladatok

Az iskolai ének-zenei nevelés általános és legfőbb célja az érzelmi, értelmi és jellemnevelés, vagyis a teljes személyiség fejlesztése. A sokszínű, igényes és céltudatos zenei élmények alakítják az éneklés, az aktív muzsikálás igényét, a zenehallgatási szokásokat. A zene örömet ad, lelkesít és megnyugtat. A gazdag érzelmi hatás a beleélés-átélés és a közvetlen cselekvés által színesíti a fantáziát, formálja az ízlést, és a közös kulturális élmény fogékonnyá teszi a gyermekeket más emberek, közösségek és kultúrák befogadására, a hagyományok tovább örökítésére, alapozza a nemzeti azonosságtudatot.

Az iskolai ének-zenei nevelés célja 1-4. évfolyamon, hogy megalapozza a zenei nevelést, segítse kialakítani a zene megszerettetéséhez és az egyes zeneművek élményt nyújtó megismeréséhez vezető utat.

A zene megszerettetéséhez a zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén át vezet az út. Ehhez nélkülözhetetlen a felszabadult alkotó légkör, a közös éneklés és zenehallgatás örömteli megélése, a játékoság, a zenei élményt gátló feszültségek feloldása, a jó iskolai környezet, valamint a tanulók pozitív viszonya tanítójukhoz, zenetanárukhöz. A fejlesztés során nem csak a tantárgyi, hanem a képességterületi és a nevelési integrációs lehetőségekkel is foglalkozni kell. Az éneklés a zenei élmény elsődleges forrása és az ismeretszerzés tapasztalati alapja. A mozgással, táncsal, játékkal egybekötött csoportos éneklés a közös muzsikálás, az egymásra figyelés és a közösségformálás rendkívüli lehetőségét biztosítja. A ritmuskészség fejlődése, amely a ritmusjátékok, és az énekléshez kapcsolódó különféle mozgások nyomán gyorsan és látványosan halad, segíti az esztétikus, jól koordinált mozgás, a szép testtartás, a jó légzés, a jó fizikai állóképesség kialakítását, illetve erősödését.

Az éneklési kultúra megalapozása, a szöveg tartalmának megfelelő érzelmek, karakterek zenei kifejezése az előadói készséget gazdagítja.

A néphagyománynak, népszokásoknak, a szűkebb zenei környezet kultúrájának fontos szerepe van a zene megszerettetésében, a zenei anyanyelv megismerésében.

A zenei emlékezet, a belső hallás fejlesztése, a zenei ismeretek elsajátítása megteremti a játékos alkotás, a zenei improvizáció feltételét. A gyermekek csoport előtti éneklése, előadása módot ad az egyéni készségek kibontakoztatására, a helyes önértékelés kialakítására és a kiemelkedő adottságú gyermekek fejlesztésére.

A gyermekhangszerek használata fejleszti a hangszínhallást, és kedvet ébreszthet a rendszeres hangszer tanuláshoz.

A zenehallgatás az auditív befogadás fejlesztésének eszköze és a gyermeki élményvilág fontos része.

KULCSKOMPETENCIÁK

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

Az anyanyelvi kommunikáció az anyanyelv elsajátításának eredménye, amely kapcsolódik az egyén megismerő képességének fejlődéséhez. Az anyanyelvi kommunikáció feltétele a megfelelő szókincs, a funkcionális nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók biztos ismerete. A szókincs intenzív fejlesztése minden műveltségi területen cél.

A kompetenciák részben fedik egymást, egymásba fonódnak: az egyik területhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Ez fokozottan érvényes az anyanyelvi kommunikációra. Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciája már nevében utal az anyanyelvi kompetenciával való szoros kapcsolatára: az esztétikai minőség tisztelete, mások véleményének elfogadása, az élmények és érzések kreatív kifejezése stb. Az ének-zene tanításában ez utóbbi fejlesztési feladat kiemelt jelentőségű.

Fejlesztési feladatok

1. Zenei alkotóképesség

Interpretáció

Az énekhangra épülő tanítás első lépése a kifejező „saját hangszer” megformálása, vagyis az éneklési készség fejlesztése és az éneklési kultúra kialakítása. Az énekhang minden gyermek veleszületett „hangszere”. Ezért az énekes tevékenységek a zenei foglalkozások alapját képezik. Fejlesztési követelménye a dalok élményből kiinduló, a szövegtartalmat kifejező megszólaltatása, a csoport egységes, szép közös éneklése helyes légzéssel, értelmes szövegkiejtéssel, helyes artikulációval, pontos dalkezdéssel és zárással. Énekes játékok, táncos dallamok előadása mozgással, jó ritmusban, a dalok hangulatának megfelelően. Daléneklés könnyű osztatós kísérettel emlékeztető és kottából. Könnyű kétszólamú művek éneklése. A zenei tevékenységek sorában az éneklés elsődlegességet élvez. A csoportos és egyéni éneklés kifejező szövegkiejtéssel, az előadásmód helyes megválasztásával a zenei hallás fejlesztője is.

Improvizáció

A zenei alkotás, az improvizáció feltételezi a személyiség nyitottságát, fejleszti a zenei fantáziát. Alapját a már megismert ritmikai, formai, dallami-, tempó-, és dinamikai elemek képezik. A kreativitás és a fantázia fejlesztése az önkifejezés sajátos formáinak megtapasztalása, kipróbálása a megismert zenei kifejező eszközök felhasználásával. A zene és a szöveg, a zene és a mozgás, a zenei és a képi kifejezés összekapcsolása. Az énekes és ritmusvariációk az ellen-ritmusértékek felhasználásával, az énekes párbeszéd, a visszhangjáték, a modellként megtanult mondókák, a gyermekversek, az énekes játékok, a tanult dallami elemek, a zene és a szöveg segítségével fejleszti a tanulók kreativitását.

2. Megismerő- és befogadóképesség

Zenehallgatás

A zenehallgatás az auditív befogadóképesség fejlesztésének eszköze, a gyermeki élményvilág fontos része. A zeneértő és -érző képesség fejlesztésének eredményeképpen a többször meghallgatott zeneművek tanári segítségével történő felismerése, megnevezése, az emberi hangfajták, hangszerek hangszínének megkülönböztetése, a zenei karakterek különbségének, kifejező erejének felfedezése. A zenehallgatás élményének megtapasztalása. A fejlesztés során kialakuló zenei tudat lehetővé teszi a művészi értékek felismerését, a kritikai gondolkodást, és az ízlés formálódását. A cél az, hogy a zenehallgatás egyre inkább járuljon hozzá, a meglévő ismeretek alkalmazásához, az értelmi és érzelmi erők mozgósításához, ezzel is segítve a személyiség belső harmóniájának alakulását, az emocionális érzékenységet.

Zenei hallás és kottaismeret

A zenei hallás fejlesztése aktivizálja az emlékezetet, a zenei képzeletet és a gondolati tevékenységeket, a dallamhallás, a ritmusérzék, a tempó- és dinamikaérzék kialakítására irányul tanult dalokon. A hangszínhallás fejlesztése képessé teszi a gyermekeket hangszerek és énekkari szólamok felismerésére. A belső hallás megalapozása, a zenei memória fejlesztése, a zenei élmény szóbeli, vizuális és mozgásos megfogalmazása a fejlesztő tevékenységrendszer fontos eleme.

A zenei olvasás-írás alapjainak elsajátítása ebben az életkori szakaszban: a tanult dallami és ritmikai elemek felismerésére irányul betűkottáról és kottaképről; ismert dalok szolmizált olvasására és felismerésére kottaképről, kézzel; valamint a megismert szolmizált hangok éneklésére dalokban, motívumokban, írására a tanult dó-helyekkel. A hangzó zene és a kottakép megfeleltetésének kétirányú kapcsolata a zenei művelési képességek alapja. Ezt a kapcsolatot a zenei olvasás-írás elemi ismerete, a belső hallás fejlesztése teremti meg. Az 1-4. évfolyamon az alapritmusok, az ütemfajták és a dallammotívumok felismertetése, olvasása és lejegyzése tanítói segítséggel lehetséges. A dalok ritmikai sajátosságainak megjelenítése mozgással, táncsal, kreatív játékokkal javasolható. A hangnevek meghatározása a vonalrendszerben a relatív szolmizáció alapján lehetséges.

1. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Heti óraszám: 1 óra

Fejlesztési feladatok

Tartalom

Interpretáció

Dalos játékok mozgással egybekötött, csoportos előadása.

Éneklés szöveggel emlékeztető.

Pontos szövegejtés, dallam és ritmus megszólaltatására való törekvés.

Dalok, mondókák ritmusának hangoztatása.

Megfelelő tempóválasztás, tempótartás.

Helyes testtartás, levegővétel alkalmazása.

Megadott hangmagasság (kezdőhang) felismerése, átvétele.

Improvizáció

Ritmus és dallamhangszeres improvizáció.

Énekes és ritmikus variációs játék, elemi ritmusértékek felhasználásával

Énekes párbeszéd - visszhangjáték (névéneklés).

Mozgás dallamra, ritmusra.

Zenehallgatás

Különféle hangfajták megfigyelése. Dinamikai ellentétpárok (dinamika, tempó, hangmagasság, hangszín, halk-hangos), összehasonlítása.

Ellentétpárok

hallás utáni megkülönböztetése, 1-2 perces zenei bemutatás (ismert gyermekdal feldolgozásának) figyelemmel kísérése. Hangzás alapján hangszerek hangjának felismerése.

Zenei karakterek hallás utáni megfigyelése.

Magyar népi mondókák, kis hangterjedelmű magyar népdalok.

Népi gyermekjátékok.

Ünnepkörök dalai (Anyák napja, mikulás, karácsony).

Művészi értékű, komponált gyermekdalok (pl. gyermek és környezete: természeti és emberi környezet témákban).

Tanult mondókák, gyermekversek, énekes játékok, dallam- és ritmusrögtönzése, tanult dallami elemek variálása.

Eltérő karakterek alkalmazása tanult dalokban.

Tárgyi, környezeti zajok, zörejek.

Énekes anyaghoz kapcsolódó vokális és hangszeres feldolgozások.

Emberi hangfajták (gyermek-női-férfi) felismerése.

Karakterdarabok.

Hangszerek hangzás és kép alapján, ritmushangszerek megszólaltatása.

Zenei hallás és kottaismeret

Alapritmusok. Dalok ritmikai sajátosságai. Dallami elemek.

Hangszínhallás fejlesztése:

Tempóval és dinamikával kapcsolatos megfigyelések.

Az egyenletes lüktetés érzékelése. Tapasztalatok a motívum - és ütem súlyról. A kettes ütem megfigyelése. Elemi ritmusértékek (negyed jele és a szünetjelek, páros nyolcad), ütemvonal, záróvonal, megismerése.

Zenei olvasás-írás.

Pentaton dallamelemek, szolmizációs hangok (szó-mi, szó-mi-lá, lá-szó-mi) megismerése.

Tájékozódás a vonalrendszerben, a tanult pentaton dallamelemek körében a hang, kézjel, betűkotta, hangjegy kapcsolatának megerősítése. Hangok elhelyezése a vonalrendszerben a tanító útmutatásai szerint

Pentaton fordulatok (dó vagy alsó lá alaphanghoz viszonyított értelmezéssel).

2. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Heti óraszám: 1 óra

Fejlesztési feladatok	Tartalom
Interpretáció Népi gyermekjátékok, népszokások dramatizált előadása. Ritmusfelelgetős (tanult dalok motívumaival). Ritmuskánonok megszólaltatása csoportos osztásban. Zenei hangsúlyok kifejezése az énekes előadásban. Pentaton dallamok éneklése, tanulása kézjelről.	Újabb népi mondókák. Népi gyermekjátékdalok, népszokások. Magyar és rokon népek dalai. Ünnepkörök dalai (farsang, húsvét, iskolai ünnepek). Műdalok (az életkornak megfelelően válogatva).
Improvizáció Ritmusfelelgetős (a tanult dalok motívumaival). Ritmusjáték osztinatóval (szerkesztéses előadás) negyed és nyolcad értékekkel. Mozgásos improvizáció. Írányított improvizáció a zenei kérdés-felelet formájára. Motívumok és motívumpárok alkotása.	Dallammodellként: magyar gyermekdalok, népzenei - műzenei énekes anyag, olvasógyakorlatok.
Zenehallgatás Újabb zenei együttesek és felismerésük hangzás alapján (gyermekkar; zenekar; szóló hangszer, hegedű). Különböző karakterek (nép-, és műzenei szemelvények) hallás utáni megfigyelése.	Ünnepkörökhöz tartozó, életkorhoz igazodó szemelvények (vokális, hangszeres darabok). Magyar és rokon népek népzenei felvételei. Gyermekdalok és magyar népzene, feldolgozásokban. Cselekményes zenék.
Zenei hallás és kottaismeret Félértékű ritmus és szünetjel és az ismétlőjel megismerése. Egyszerű ritmusfelelgetős /osztinató, ritmuskánon; ritmushangszerek használatával egybekötött ritmus gyakorlatok. Pentaton dallamhangok (ré- dó- lá) megismerése (kézjel, betűkotta, hangjegy). A tanult hangkészlet elhelyezése a vonalrendszerben, a pótvonallal az ismétlőjel alkalmazása. Olvasógyakorlatok. Pentaton fordulatok (dó vagy alsó lá hanghoz viszonyított értelmezéssel). Lá- és dó-pentaton, átmenő fá- és ti- hangkészletű dallamok. A zenehallgatás tapasztalataira épülő hallási megfigyelések.	

A következő tanévi fejlesztés feltételei

Népi mondókák, népi játékok, népdalok, műdalok tartalom kifejezésre törekvő, csoportos éneklése emlékeztető. Gyerekdalokhoz tartozó játékok ismerete, eljátszása csoportban. Részvétel tanult népszokások dramatikus előadásában. Egyenletes lüktetéshez alkalmazkodó éneklés, járás. Dallamotívumok csoportos éneklése kézjelről. Játékos, egyszerű ritmikai és dallami improvizálás.
Vokális és hangszeres hangszínek felismerése. A zenekari előadás és a hangszerszóló megkülönböztetése.
Dalritmusok és pentaton relációk olvasása és írása a tanító irányításával a tanult ritmusértékek és hangkészlet körében.

3. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Heti óraszám: 1 óra

Fejlesztési feladatok

Interpretáció

Táncos mozgáselemek összekapcsolása énekes gyermekjátékokkal.

Alkalmazkodó ritmus szerinti népdaléneklés (tempo giusto, parlandó előadásmód)

Több versszakból álló népdalok előadása emlékeztetőből.

Népdalkánonok csoportos előadása.

Kétszólamú ritmusgyakorlatok hangoztatása.

Ritmushangszerekkel kísért éneklés.

Helyes artikuláció fejlesztése, megfelelő levegővétel, helyes testtartás éneklés közben.

Improvizáció

Ritmus és dallamhangszeres improvizáció, az improvizációs készség fejlesztése.

Játékok a dinamikával, tempóval, ismert és gyakorolt dalokban.

Hiányzó ritmus- vagy dallammotívum pótlása, dallam kiegészítések, új dallamvariánsok alkotása.

Zenehallgatás

Zenei együttesek, karakterdarabok felismerése hangzás alapján.

Tanult dalok felismertetése vokális vagy hangszeres feldolgozásokban.

Hangulatok, előadásmódok (pl. parlando), karakterek, hangmagasság megfigyelése.

Tartalom és zenei kifejezőeszközök összefüggéseinek megfigyelése a cselekményes zenék hallgatásában.

Hangfajták (nőikar, férfikar), kórustípusok hallás utáni megnevezése.

Hangszerek hallás utáni megfigyelése (fuvola, kürt, üstdob).

Zenei hallás és kottaismeret

Alapritmusok. Dalok ritmikai sajátosságai

Egész értékű hang és szünetjele; önálló nyolcad és szünetjele megismerése. Tapasztalatok a négyes ütemről.

Az eddig tanult ritmusok leírása és olvasása, felismerése kottaképről. Önálló nyolcadhang és szünetjele, szinkópa ritmusképlet. Új ritmusmotívumok és dallammotívumok leírása tanári irányítással. A négyes ütem és ritmusképletei. Kétszólamú ritmusgyakorlatok.

Felső dó, alsó szó megismerése, kézjele és elhelyezése a vonalrendszerben. Dallammotívumok leírása tanítói segítségadással.

Utószolmizálás. Daltanulás kézjelről és betűkottáról.

Tartalom

Szerepjátszó gyermekjátékok.

Magyar népdalok, népszokások dalanyagának bővítése.

Nemzetiségi és etnikai kisebbségek dalai; európai gyermekdalok.

Újabb műdalok.

Ünnepkörök dalai (regölés, tavaszi népszokások).

Iskolai ünnepek újabb dalai.

Könnyű kétszólamúság (kánonok).

A tanult dallamok közül közös éneklés dallambújtatással.

Felkészülés könnyű kétszólamú dalok előadására.

Dallammodellként:

Olvasógyakorlatok,

Magyar népzene, nemzetiségek és etnikumok zenéje, műzene, más népek dalai.

Eredeti népzenei felvételek (magyar, kisebbségi és nemzetiségi).

Cselekményes zenék.

Nőikari, férfikari művek.

Műzenei szemelvények.

Olvasógyakorlatok.

Magyar népdalok, nemzetiségek és etnikai csoportok dalai.

Életkornak megfelelő műdalok.

A következő tanévi fejlesztés feltételei

Dalok szövegtartalmát, érzelmeket kifejező közös éneklése emlékezetből, a tanult tempójelzések és dinamikai jelek alkalmazásával. Azonos dallamhoz befejezés rögtönzése. Beszámolás többször meghallgatott zeneműrészletek - szempontokkal irányított - megfigyeléséből származó tapasztalatokról. A megismert hangszerek és kórustípusok megnevezése hangzásuk felismerése alapján.

Ritmusképletek elrendezése, értelmezése ütemmutató szerint. Megismert dallamrelációk felismerése, éneklése kottaképről. Dallammotívumok csoportos éneklése kézzelről.

4. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Heti óraszám: 1 óra

Fejlesztési feladatok

Interpretáció

Táncos mozgáselemek összekapcsolása énekes játékkal,
Népdalok, népdalkánonok előadása csoportosan.
Fokozatos halkítás-erősítés műzenei példákon, a zenei üzenet kifejezésére.

Szolmizált éneklés kézjelről, kottaképről.
Ritmusjátékok, ritmusgyakorlatok az eddig tanult ritmusértékekkel és -képletekkel, a tanult ütemformákban
Légzéstechnikai és hangképző gyakorlatok, a helyes artikuláció kialakítása és fejlesztése. Hangterjedelem növelése g-e” hangig.
Népszokások dalai és játékai (jeles napok, ünnepkörök, Betlehemes játék)

Improvizáció

Ritmus és dallamhangszeres improvizáció. Mozgással kísért improvizáció (néptáncos elemekkel). Variációs készség fejlesztése a megismert ritmikai, dallami elemekkel.
Ritmuskíséret rögtönzése ismert dallamhoz az újonnan tanult ritmusokkal.
Mozdulatrögtönzés a zenehallgatáshoz.

Zenehallgatás

Zenei együttesek (vonós, fúvós, ütös hangszerek) és karakterdarabok megfigyelése.
A vegyeskar szólamainak megfigyelése, megnevezése (emberi hangfajták). Gyermek-, női-, férfikórusok felismerése.

Hangszerismeret bővítése (klarinét, cselló). A zeneművekben felismert hangszerek megnevezése.
Fokozatos erősítés, halkítás megfigyelése műzenei példákon, alkalmazása énekléskor. Cselekményes zenék (tartalom és zenei kifejezőeszközök megfigyelésével).

Zenei hallás és kottaismeret

Pontozott félértékű kotta és szünetjel, a 3-as ütem megismerése. Tapasztalatok a váltakozó ütemről.
Pontozott félkotta és szünetjele, nagy éles és nyújtott ritmus tudatosítása, alkalmazása.
A tanult ritmusképletek felismerése, megnevezése, olvasása kottaképről és írásuk.
A fá és a ti hangok megismerése, kézjelük, elhelyezésük a vonalrendszerben.
Ismert hangkészletekben kottaolvasás a tanító irányításával.
Dallamolvasás az ismert hangokkal. A pentatónia jelentése, fogalma, jellemző jegyei.
Hétfokú dallamfordulatok kottaképi elhelyezése.

Tartalom

Újabb magyar népdalok (eltérő stílusrétegből), nemzetiségek és etnikai csoportok dalai.
Európai népdalok.
Jeles napok, ünnepkörök dalai (betlehemes játékok).
Iskolai ünnepek újabb dalai.
Könnyű kétszólamúság (kánonok).
A magyar Himnusz.

Dallammodellként:
tanult ritmikai, dallami elemek,
olvasógyakorlatok,
magyar népdalok és más dallamok,
zenehallgatási szemelvények

Karművek (a tanult dalanyag énekkari feldolgozásaiból).
Népdalfeldolgozások (giusto karakter) a szülőföld dalkincséből.
Hangszeres karakterdarabok, műzenei szemelvények.

Tanult dalanyag.
Öt- és hétfokú olvasógyakorlatok.
Zenehallgatási szemelvények.

A továbbhaladás feltételei

Dalok élményből fakadó, érzelmeket kifejező egységes, szép, örömteli éneklése. A Himnusz éneklése pontos szöveggel, tiszteletadással. Ritmussor szabad és adott szempontok szerinti rögtönzése (maximum nyolc ütem terjedelemben).

A meghallgatott zenés mesék tartalmának felidézése, a tartalom és a zene összhangjának felismerése.
Zenei karakterdarabok szóbeli jellemzése. Tanult népdalok felismerése zeneművekben, feldolgozásokban.
A tanult ritmusértékek és ritmusképletek felismerése és megszólaltatása kottaképről, hármás ütemben is.
Dalrészletek olvasása és kottába írása tanítói segítséggel.

Szempontok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

Mondatbank a szöveges értékeléshez

Érdeklődés, általános zenei képességek

Érdeklődés, aktivitás

- A zenét szereti, élvezi, a feladatokat szívesen végzi.
- A zenét szereti, élvezi, de a feladatokat nem mindig végzi szívesen.
- A zenét szereti, élvezi, de a feladatok megoldásában bátorításra szorul.

Ritmikai készség

- Ritmikai készsége fejlett. A tanult ritmusképleteket kottaképről felismeri, pontosan olvassa le. Hibátlanul hangoztatja a változó ütemű dalok ritmusát is.
- Ritmikai készsége megfelelő. A tanult ritmusképletek felismerésében, leolvasásában ritkán téveszt. A változó ütemű dalok hangoztatásában néha téveszt.
- Ritmikai készsége kialakulóban van. A tanult ritmusképleteket nehezen ismeri fel, olvassa le. A változó ütemű dalok ritmusát sok hibával hangoztatja.
- Ritmikai készsége egyéni fejlesztésre szorul.

Dallami készség, éneklés

- Zenei hallása kiváló, tisztán, pontosan énekel, többszólamú dalok közös éneklése során is. Magabiztosan képes a tanult dalok szolmizálására.
- Zenei hallása jó, legtöbbször tisztán énekel, de többszólamú dalok közös éneklésekor még időnként bizonytalan, határozatlan. Elfogadhatóan képes a tanult dalokat szolmizálni.
- Zenei hallása fokozatosan fejlődik, de egyelőre időnként pontatlanul/bátortalanul énekel. Segítséggel képes a tanult dalokat szolmizálni.
- Hibásan énekel, ezért egyéni fejlesztésre szorul.

Ritmikai és dallami ismeretek

- A ritmusra, dallamra vonatkozó jelzéseket, elnevezéseket, fogalmakat ismeri, szóbeli és írásbeli tevékenység során fel tudja használni.
- A ritmusra, dallamra vonatkozó jelzéseket, elnevezéseket, fogalmakat ismeri, de nem mindig képes szóbeli és írásbeli tevékenység során pontosan használni.

Befogadói képességek

- Az osztályban hallgatott zeneműveket, a közösen megfigyelt hangszerek hangját felismeri. Képes megadott szempont szerint tudatos megfigyelést végezni, megfigyeléseit megfogalmazni. A tanult kórustípusokat meg tudja különböztetni.
- Az osztályban hallgatott zeneműveket, a közösen megfigyelt hangszerek hangját, a tanult kórustípusokat nem mindig ismeri fel. Tudatos megfigyelései gyakran felületesek, pontatlanok, megfigyeléseit nem mindig tudja megfogalmazni.

Improvizáció

- Kreatívan vesz részt dallamok kiegészítésében, megadott szöveghez, ritmussorhoz szívesen talál ki új dallamot.
- Általában szívesen vállalkozik dallamok kiegészítésére, rögtönzésére.
- Egyelőre nem szívesen vállalkozik dallamok kiegészítésére, rögtönzésére.

SZEMPONTOK

- Éneklés

- a dalismeret nagysága, biztonsága,
- az intonálás tisztasága,
- a ritmikai és a dallami pontosság,
- a közös éneklésben való részvétel motiváltsága, együttműködés,
- az éneklés örömtelisége, felszabadultsága.

- Improvizáció

- a tevékenység motiváltsága, játékossága,
- a tanult zenei ismeretek felhasználása az improvizációhoz.

- Zeneértés

- a megfigyelőképesség fejlettsége (hangfajták, hangszínek, karakterek felismerése),
- a zenehallgatás iránti igény,
- a zenehallgatási szokások kialakultsága.

- Zenei hallás és kottaismeret

- a dallam és a ritmus felismerése, felidézése, hangoztatása,
- tempó és dinamika követése,
- gyakorlottság a zenei élmények megfogalmazásában, dallami és ritmikai elemek felismerésében, olvasásában, írásában.